

Problém antibiotické rezistence očima lékařů i pacientů

**Jaká je běžná praxe v ordinaci –
které nástroje pomáhají správně určit
indikaci antibiotik
a mají nějaká úskalí?**

MUDr. Ludmila Bezdíčková, praktická lékařka Praha 6

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Chování pacientů a důvěra v lékaře

Cíl: správně indikovaná a komunikovaná péče o pacienty zaměřená na pacienta jako aktivního spoluúčastníka při diagnostice i léčbě nejen infekčních onemocnění.

Starší generace: přesvědčení, která se ve světle nových poznatků obtížněji mění, může pomoci větší důvěra v lékaře.

Mladší generace: často si vyhledávají informace sami, jsou aktivnější, někdy je obtížné se v záplavě informací zorientovat

Nezbytné faktory k vybudování důvěry pacientů:

- otevřená komunikace,
- poskytování zdravotní péče v souladu s nejlepší dostupnou evidencí,
- důraz na formulaci a pojmenování nejistot,
- respekt k přání našich pacientů.

Léčba antibiotiky: informovat o rizicích neuvážené a nadměrné léčby antibiotiky tak, abychom si je uchovali pro situace, kdy jsou opravdu zapotřebí.

Nejčastější mýty o ATB?

- „Antibiotika je třeba je dobrat, když už jednou byla léčba zahájena.“
- „Je třeba se antibiotiky preventivně vybavit, ať už na cesty, nebo do domácí lékárničky.“
- „Kašel trvající druhý týden už je na antibiotika.“
- „Když antibiotika minule pomohla, tak nyní pomohou také.“
- „Třídenní antibiotika vyřeší obtíže, které by se jinak táhly týdny.“

Informovanost naší populace o ATB

- Informovanost naší populace se zlepšuje, ale jedná se o dlouhodobý proces (studie M-POHL).
- Významnou roli sehrála pandemie covid-19.

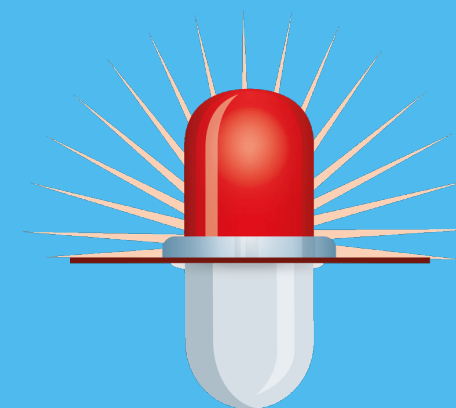

Na jaké infekce jsou ATB nejčastěji předepisována

- Mezi nejčastěji předepisovanými antibiotiky patří peniciliny.
- Častý je předpis makrolidových ATB – vyšší riziko rozvoje ATB rezistence a nežádoucích účinků.
- Praktický lékař si vystačí s relativně omezeným “portfoliem”.

Klíčové otázky:

- zda jsou ATB potřeba,
- volba správného antibiotika,
- přiměřená délka léčby.

Jak lékaři indikují antibiotika?

Vychází:

- z klinického vyšetření pacienta v ordinaci,
- ze znalosti jeho chronických onemocnění,
- časových souvislostí,
- epidemiologické situace,
- z výsledků POCT (point-of-care) metod a laboratorních vyšetření (krevní obraz, kultivace, případně další).

POCT metody:

- stanovení CRP,
 - test na streptokokový antigen,
 - antigenní test na SARS-CoV2,
- } výsledky do 15 min.

Určitá míra nejistoty a její komunikace pacientovi.

Metody distanční péče přinesly nové výzvy, ale i rizika. Při racionálním využití dokážou usnadnit a optimalizovat péči o naše pacienty, nelze je ale chápat jako náhradu fyzického vyšetření.

Preskripce antibiotik

- Lékaři primární péče předepisují většinu antibiotik (primární péče pokrývá ve vyspělých zemích 80-90 % zdravotních obtíží populace).

Kroky ke zlepšení:

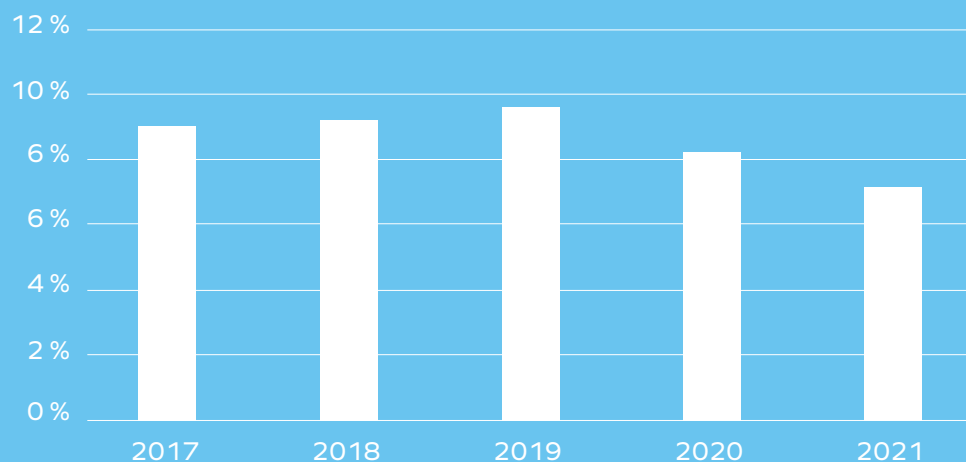
- vzdělávání laické veřejnosti,
- vzdělávání zdravotníků,
- vzájemná spolupráce napříč odbornými lékařskými společnostmi a se zdravotními pojišťovnami,
- zapojení médií.

Trendy a kvalita preskripce antibiotik

Poměr receptů s předepsaným penicilinovým antibiotikem s úzkým spektrem a celkovým počtem receptů s předepsaným antibiotikem v ČR v letech 2017 - 2021

Poměr receptů s předepsaným penicilinovým antibiotikem s úzkým spektrem a celkovým počtem receptů s předepsaným antibiotikem v ČR

Dolní práh je definován na 11 %.

Poměr receptů s předepsaným penicilinovým antibiotikem s úzkým spektrem a celkovým počtem receptů s předepsaným antibiotikem v krajích

Kraj	2021
Hlavní město Praha	7,67%
Jihočeský kraj	8,13%
Jihomoravský kraj	6,64%
Karlovarský kraj	7,43%
Kraj Vysočina	11,72%
Královéhradecký kraj	5,80%
Liberecký kraj	7,83%
Moravskoslezský kraj	5,14%
Olomoucký kraj	5,74%
Pardubický kraj	7,27%
Plzeňský kraj	9,73%
Středočeský kraj	8,19%
Ústecký kraj	7,81%
Zlínský kraj	5,45%
Celá ČR	7,14%

Příběhy pacientů

- 40-letý muž, kašel a zvýšená teplota 2. den, přichází „pro antibiotika“ (antibiotika virózu neléčí)
- 30-letá žena, léčena po stomatologickém zákroku antibiotiky z „preventivní“ indikace (postantibiotická kolitida, recidivující poševní mykóza)
- 20-letý muž, angína, „starý dobrý penicilin“
- 80-letá žena, opakovaně léčena pro infekce močových cest širokospektrými antibiotiky více lékaři bez vzájemné komunikace (klostridiová kolitida s nutností léčby za hospitalizace)

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Projekt prevence antibiotické rezistence (ZD-PVP2-001)
byl podpořen grantem z Fondů EHP 2014-2021 z programu Zdraví
www.eeagrants.cz